

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-V.431.36.2014.ETB

**Pani
Krystyna Bednarek
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Filipowie
ul. Garbarska 2
16-424 Filipów**

Na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.), pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku przeprowadzili w dniach: 08, 09 i 10 lipca 2014 r. kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Filipowie, w zakresie realizacji zadań własnych gminy oraz zadań zleconych przez administrację rządową wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez kierownika Ośrodka w dniu 28 lipca 2014 r., i do którego nie wniesiono zastrzeżeń, na podstawie art. 128 ust. 1 cytowanej ustawy przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w kontrolowanym okresie oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

Kierownik Ośrodka posiada upoważnienie Wójta Gminy Filipów do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina Filipów realizowała zadania własne o charakterze obowiązkowym, wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy o pomocy społecznej. Natomiast zadania wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 8, 9, 12 nie były realizowane, ponieważ nie zgłaszano potrzeb w tym zakresie.

Gmina realizowała zadania własne, wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ww. ustawy, nie realizowała natomiast zadań wynikających z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3 z uwagi na brak potrzeb.

Gmina realizowała zadanie zlecone, z zakresu administracji rządowej, wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 ustawy o pomocy społecznej, nie realizowała zadań wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 4, 5, 7, 8, 9 cyt. ustawy. Zadanie określone w art. 18 ust. 1 pkt 6 realizowano w szczególności na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.). Wymieniona ustawa wygasła z dniem 31 grudnia 2013 r. W związku z przyjętą uchwałą Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M. P. z 2013 r., poz. 1024), Gmina Filipów przyjęła niezbędne uchwały i od 01.01.2014 r. w dalszym ciągu nieodpłatnie udziela pomocy w formie

dożywiania osobom, których dochód nie przekracza 150 % kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Filipowie realizował zadanie wynikające z art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, tj. koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Filipów na lata 2006-2015.

Kierownik Ośrodka nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne (zadanie określone w art. 110 ust. 5 ww. ustawy) oraz nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (zadanie określone w art. 110 ust. 6 ww. ustawy). Osobom zainteresowanym udzielano informacji oraz pomocy przy kompletowaniu dokumentacji.

Pracę socjalną w Ośrodku, zadanie określone w art. 17 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej, realizuje 3 pracowników socjalnych. W styczniu 2014 r. podpisano kontrakty socjalne z 7 osobami. Celem głównym kontraktów było: „podniesienie aktywności zawodowej, podjęcie pracy.” Do dnia kontroli jedna osoba usamodzielniała się poprzez podjęcie zatrudnienia przez jednego z członków rodziny.

Stwierdzone w trakcie kontroli kompleksowej nieprawidłowości dotyczyły następujących zagadnień:

1. Trzy osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie posiadają kwalifikacji zawodowych, o których mowa w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1589, ze zm.).
2. W jednym przypadku ośrodek, pomimo stwierdzenia potrzeby zapewnienia osobie schronienia, nie udzielił jej, przyznając pomoc tylko w formie zasiłku okresowego i dożywiania. Zgodnie z art. 17 ust. 1, pkt 3 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy udzielanie schronienia (...).
3. W jednym przypadku przyznano pomoc w formie zasiłku okresowego, a zrealizowano w formie pomocy rzeczowej. Zgodnie z art. 36 pkt 1 ppkt b ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy jest świadczeniem pieniężnym i powinien być wypłacany w formie pieniężnej. Rodzaje pomocy w formie niepieniężnej zostały określone w art. 36 pkt 2 cyt. ustawy.
4. W czterech przypadkach ustalono dochód strony, na podstawie decyzji emerytalno-rentowej ZUS/KRUS z innego miesiąca niż z poprzedzającego złożenie wniosku - niezgodnie z art. 8 ust. 3 w zw. z art. 107 ust. 5 b pkt 10 ustawy o pomocy społecznej.
5. W jednym przypadku ustalono dochód z tytułu wynagrodzenia za pracę otrzymanego w styczniu 2014 r. (za grudzień) zamiast otrzymanego w grudniu 2013 r.
6. W jednym przypadku błędnie ustalono wysokość zasiłku okresowego poprzez nieuwzględnienie otrzymanego przez rodzinę dochodu z tytułu dodatku do zasiłku rodzinnego w wysokości 110 zł. Błędne wyliczenie ma wpływ na ustaloną wysokość zasiłku okresowego przyznanego na okres od 01.01.2014 r. do 30.04.2014 r. Ponadto z akt spraw nie wynikała przyczyna nieuwzględnienia w składzie i dochodzie rodziny jednego członka rodziny, który według ustaleń pracownika socjalnego z poprzednich miesięcy, stanowił skład rodziny.
7. W trzech przypadkach stwierdzono brak dokumentu potwierdzającego wysokość otrzymanej emerytury, określonego w art. 107 ust. 5b, pkt 10 ustawy o pomocy społecznej.
8. W zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi:
 - w jednym przypadku wydano decyzję zmieniającą uprawnienia do świadczeń bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, niezgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,

- w czterech przypadkach realizowano usługi opiekuńcze w liczbie mniejszej niż ustalonej w decyzji administracyjnej.

9. W zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi:

- w czterech przypadkach realizowano usługi opiekuńcze w liczbie mniejszej niż ustalonej w decyzji administracyjnej,
- nie prowadzono indywidualnych kart klientów zawierających informacje dotyczące oceny funkcjonowania społecznego, planu działań i realizacji zadań terapeutycznych,
- w czterech przypadkach wydane decyzje zawierały informacje o przyznanej liczbie godzin w ujęciu tygodniowym i dniowym, natomiast nie zawierały informacji o liczbie godzin przyznanych miesięcznie zgodnie z § 4 ust. 6 cyt. wyżej rozporządzenia,
- w trzech przypadkach wywiady środowiskowe zawierały znikome informacje o stanie zdrowia osób,
- w czterech przypadkach wydane decyzje zawierały ogólny zakres przyznanych świadczeń określonych w art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, bez ustalenia rodzaju usług dostosowanych do poszczególnych potrzeb wymagających pomocy,
- we wszystkich sprawdzonych przypadkach, w których naliczona kwota odpłatności miesięcznej była niższa od kwoty określonej w art. 38 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, odpłatności nie pobrano jednak w wydanych decyzjach, ustalających uprawnienia do usług nie dokonywano zapisu o odstąpieniu od odpłatności.

Stwierdzone w trakcie kontroli kompleksowej uchybienia dotyczyły następujących zagadnień:

1. W sprawdzonych kontraktach socjalnych ocena realizacji ustalonych działań zawierała nieprecyzyjne sformułowania, nie odnosiła się do wszystkich celów określonych w kontrakcie.

2. W dwóch przypadkach w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej znajduje się zapis dotyczący opłacania przez ośrodek składki na ubezpieczenie zdrowotne. Ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, nie nadaje ośrodkowi pomocy społecznej prawa do wydawania decyzji w tej sprawie. Zapis o podleganiu ubezpieczeniu zdrowotnemu nie może stanowić części rozstrzygnięcia decyzji przyznającej zasiłek stały, ma wyłącznie charakter informacyjny.

3. W jednym przypadku odebrano od strony oświadczenie o stanie majątkowym na wzorze zawierającym klauzulę „Zastrzeżone – po wypełnieniu”, które utraciło moc z dniem 02.02.2011 r.

Przyczyną powstania omówionych w niniejszym wystąpieniu nieprawidłowości i uchybień jest niewłaściwe stosowanie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustawy o pomocy społecznej. Za powstałe nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialny jest kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Filipowie.

Ponadto w trakcie kontroli stwierdzono:

1. Ocena zasobów pomocy społecznej za 2013 r. została przedstawiona przez wójta gminy w dniu 28 maja 2014 r. na wspólnym posiedzeniu Komisji Rewizyjnej i Komisji Społecznej Rady Gminy Filipów oraz w dniu 4 czerwca 2014 r. na Komisji Gospodarczej, Komisji Rolnictwa, Zaopatrzenia i Ochrony Środowiska Rady Gminy Filipów. Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia co roku do dnia 30 kwietnia radzie gminy, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ww. ocenę.

2. Uchwała Nr VI/43/07 Rady Gminy Filipów z dnia 25 czerwca 2007 r. (ze zm.) w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i

specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania zawiera zapisy niezgodne z ustawą o pomocy społecznej.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi zobowiązuję kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Filipowie do:

W zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania:

1. Zawierania w wywiadach środowiskowych wyczerpujących informacji o stanie zdrowia osób, korzystających z usług.
 2. Realizowania usług opiekuńczych w liczbie zgodnej z ustaloną w decyzji administracyjnej.
 3. Wydawania decyzji ustalających uprawnienia do świadczeń po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.
- w przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych dla osób z zaburzeniami psychicznymi również:
4. Zapewnienia realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez osoby posiadające kwalifikacje zawodowe, o których mowa w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.
 5. Prowadzenia indywidualnych kart klientów zawierających informacje dotyczące oceny funkcjonowania społecznego, planu działań i realizacji zadań terapeutycznych.
 6. Wydawania decyzji zawierających informacje o liczbie godzin przyznanych miesięcznie zgodnie z § 4 ust. 6 cyt. wyżej rozporządzenia.
 7. Precyzyjnego ustalania zakresu przyznanych usług, dostosowanego do poszczególnych potrzeb wymagających pomocy.
 8. Dokonywania zapisów w decyzjach o odstąpieniu od odpłatności w sytuacjach, w których naliczona kwota odpłatności miesięcznej jest niższa od kwoty określonej w art. 38 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.
 9. Rozliczenia i zwrotu dotacji celowej udzielonej na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w części pobranej na świadczenie specjalistycznych usług przez osoby nieuprawnione od 1 lipca 2013 r.

Ponadto:

10. Zapewniania schronienia osobom tego potrzebującym zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.
11. Realizowania pomocy zgodnie z formą jej przyznania.
12. Prawidłowego ustalenia wysokości zasiłku okresowego w przypadku określonym na stronie 6 protokołu, w poz. 10.
13. Rzetelnego ustalania w wywiadach środowiskowych sytuacji rodziny ubiegającej się o pomoc.
14. Ustalania uprawnień do świadczeń na podstawie pełnej dokumentacji, wymaganej zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, w związku z art. 107 ust. 5b pkt 10 cyt. ustawy.
15. Ustalania uprawnień do świadczeń na podstawie dochodu z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku - zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.
16. Stosowania obowiązujących wzorów oświadczeń o stanie majątkowym.

17. Precyzyjnego i odnoszącego się do wszystkich określonych w kontraktach socjalnych celów oceny realizacji ustalonych działań.
18. Zaprzestania w sprawach zasiłku stałego, umieszczania w rozstrzygnięciach decyzji administracyjnych zapisu dotyczącego opłacania przez ośrodek składki na ubezpieczenie zdrowotne.
19. Odbierania od stron oświadczeń, o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej zawierających klauzulę o treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia" - zgodnie z art. 107 ust. 5d ustawy o pomocy społecznej.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej przysługuje Pani, jako kierownikowi kontrolowanej jednostki, prawo zgłoszenia do Wojewody Podlaskiego zastrzeżeń w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych.

W przypadku nieskorzystania z powyższego prawa należy w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Podlaskiego o sposobie i terminie realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

/ – / Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej